

Odkaz Štúra

„Po každom lete nastane v prírode jeseň a napokon zima, a táto postupnosť sa objavuje aj vo svetových dejinách. Národy ukonané horúčavou a prácou opúšťajú postupne javisko dejín a nasleduje dejinný nečas, duchovná zima, ktorou končí jeden život... Vývoj ľudstva napriek tomu pokračuje, večné pravdy sa nerúcajú, naopak: tak ako sa s príchodom jari príroda po zime prebúda do bohatého života a začína s obnovenými silami, podobne je tomu aj v živote ľudstva.“

Ludovít Štúr, *Slovanstvo a svet*

Rok Alexandra Dubčeka rokom návratov, spomienok a inšpirácie

Alexander Dubček, politik, demokrat, humanista počas jednej z pracovných úvah nad budúcnosťou.

Spoločnosť slovenských velikánov sa slovami svojho prezidenta JUDr. Jozefa Škultétyho rozhodla nie náhodou práve pri otvorení Dňa slovenských velikánov 29. augusta toho roku na Jankovom Víšku vyhlásiť budúci rok 2021 za Rok Alexandra Dubčeka a nazvať ho rokom návratov, spomienok a inšpirácie.

„Urobme všetko preto, aby to bol rok jeho myšlienok a našich skutkov. Tak sa dajú naplňať

jeho odkazy a predsavzatia, ciele, ktoré počas svojho života prezentoval. Poznal som ho od detstva, keď mi na konfirmáciu daroval ako 9 ročnému dederónovú košeľu. Vtedy som ani netušil, že raz sa budem snažiť svojím životom s ostatnými zachovať odkaz Alexandra Dubčeka pre Slovensko, Európu a svet. V Uhrovci boli pri podobnej aktivite, keď Alexander Dubček tragicky zahynul, ktorú aj týmto

štvrt'ročníkom posúvame medzi široké spektrum nielen slovenského národa, v tom čase aj Tibor Ševčík, Ján Petrovský, Mária Piačková, Ján Ardamica, Pavol Barták, Ján Horník, a iní. Postupne sa pripájali aj ďalší, napríklad Ivan Laluha, Pavel Polák, Ján Uher a dnes aj iní, čo je dobré a pozitívne, hlavne mladší, ale i z tých viacerí dnes profesne skúsení, aby sme predkladali ceľ Európe i svetu aktivitu veľmi potrebnú a myslíme si - aj veľmi osožnú v ešte širších súvislostiach. Obohatenú a žiadanú skúsenosťami a životmi času.

Záujem a názory ľudí, ktorí si na časy, kedy Alexander Dubček ako politik žil a aktívne pôsobil, dobre pamätajú na jeho presadzovanie myšlienok pre lepší svet, lepšiu budúcnosť. Alexander Dubček bol nielen politikom európskeho formátu, ale aj demokratom a humanistom. Nakoniec, nie náhodou dostal ako vianočný darček knihu českého historika Macháčka o Gustávovi Husákovi, takže sa zoznámil s protichodnými postojmi rôznych osobností aj prostredníctvom moci faktov.

Ale toto všetko i mnohé iné je obsiahnuté v knihe: **Tak sme ho poznali.** Kto si vysoko váži a ctí myšlienky tejto vzácnnej osobnosti, má iste túto knihu podrobne preštudovanú, vrátane ostatných hodnotných dokumentov dobových, ktoré sú súčasťou trvalého odkazu životného príbehu Alexandra Dubčeka.

Dobre vieme všetci, že Alexander Dubček sa narodil v Uhrovci 27. novembra 1921. A práve preto, v roku stého výročia prichádzame s galériou návratov k tomu ako žil, čo vo

svojom plodnom živote všetko podstúpil, aby mohol pomáhať presadzovať sociálny zmier a prosperitu mierového života.

Dobové odkazy zostávajú. Sú podrobne zachytené videním, cítením a konkrétnou prácou mnohých spomínaných i nespomínaných. **Aktivita Spoločnosti slovenských velikánov prameni z hĺbky srdca ľudí, ktorí sa zaoberali, zaoberajú a hlavne snažia žiť v duchu odkazov myšlienok tohto velikána.**

Aj touto cestou prajem všetkým takým s ich rodinami pri otvorení roku návratov, spomienok a inšpirácií na Alexandra Dubčeka hlavne veľa zdravia, potrebnej sily a vnútorného presvedčenia, aby sa kvalita rodiny takých stúpcov rozširovala rokmi, ktoré prídu po nás“, **zdôraznil JUDr. Jozef Škultéty nielen v spomenutý deň, ale on to robí v deň každý, aby prax ctíla dejiny odkazov.**

redakcia, ár,

Romano Prodi preberá z rúk Spoločnosti Alexandra Dubčeka ocenenie čestného členstva, ktorému v prítomnosti Jozefa Škultétyho (druhý zľava) a Ivana Laluhu (druhý sprava) odovzdáva v Bologni syn Alexandra Dubčeka dňa 2. februára 2008

V čísle prinášame:

• **Živé slová:** z pera generálneho manažéra Spoločnosti slovenských velikánov Ing. Romana Kapitáňa *viď strana 2*

• **Rozhovor:** s prezidentom Spoločnosti slovenských velikánov JUDr. Jozefom Škultétyom o smerovaní, cieľoch a víziách tejto organizácie *viď strany 2 a 3*

• **Publicistika:** s nositeľom vyznamenania Medzinárodného olympijského výboru a ombudsmanom Českého olympijskeho výboru JUDr. Alexandrom Károlyim. *viď strany 4 a 5*

• **Komentár:** z tohoročných osláv 140. výročia narodenia Milana Rastislava Štefánika *viď strany 6 a 8*

• **Kultúra:** sestry Bacmaňákové, Komňackí mládeni z Komjatíc, hudobná skupina Progres z Prievidze. *viď strany 6 a 7*

• **Reflexia:** na aktivity v Spoločnosti slovenských velikánov od spolupracovníka Mareka Kasalu a významnej trénerskej osobnosti svetovej atletickej chôdze, trénera olympijského víťaza Jozefa Pribilince - Juraja Benčíka *viď strany 7 a 8*

Prečo noviny Slovenskí velikáni?

Ing. Roman Kapitán

Na túto otázku, ktorá tvorí titulok prvých Živých slov zatiaľ nášho novinovo ponímaného štvrtročníka možno odpovedať z viacerých hľadísk. Naše sú dva pohľady, ten prvý je daný poslaním a cieľom Spoločnosti slovenských velikánov, ktorých vidíte na úvodnej strane štvrtročníka a rovnako sa s nimi stretnete aj pri otvorení webovej stránky: www.slovenskivelikani.sk.

Dôvod a cieľ je pozitívami nás

všetkých reagovať na odkazy slovenských velikánov Eudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a Alexandra Dubčeka. Nie prepisovaním už pozitívne vytvoreného a do praxe užitočne aplikovaného, ale hľadáním nového. Potrebného, aby sme nemodelovali mylné predstavy o svete a šírenie mylných predstáv o pomoci iným.

V našom periodiku nechceme a nebudeme konšpiratívne publikovať základné otázky o našich životoch, o našej planéte. **Moc faktov a konkrétnych pozitív každého z nás z oblasti školstva, zdravia, ekonomiky, vzdelávania, kultúry, vedy, športu i iných oblastí života bude inšpiratívnym činiteľom novín Slovenskí velikáni, ktorá chce reagovať praktickým životom múdrych ľudí - zdôrazňujeme múdrych – na našu súčasnosť. Spravodlivo. Budeme navštevovať najvplyvnejšie osobnosti nášho Slovenska priamo v regiónoch, mestách a dedinách a hovory s nimi a ich postoje konfrontovať s plnením odkazov velikánov v ich škole, ich**

folklórnej skupine, ich športovom klube.

Pre mnohých intelektuálov, ba aj mnohých politikov je módu ukazovať prstom na médiá a obviňovať ich, že neprinášajú pravdivé správy. My si kladíme za cieľ pýtať sa, prečo mnohí prinášajú namiesto pomoci iným napríklad skreslený pohľad na dnešný svet? Je to zámer? Nevedomosť? Choroba?

Žijeme v rozdielnom a rozdeľnom svete. Mnohí z nás vôbec v sebe nemusia nosiť nevyhnutne zlé úmysly a nemá zmysel ich obviňovať. **My a naši tvorcovia sa nechceme radiť k takým tvorcom novín, ktorí o sebe kričia, že sú demokratickí, pokrokoví, že prinášajú najdramatickejšie príbehy ľudí, pomáhajú vyšetrovať, súdiť a vynášať pravdy na svet. My tvrdíme, médiá žiadne, nemôžu a nikdy nebudú nezávislé. Každý z nás, všetko je na svete od niečoho závislé.**

Nechceme dopadnúť s odstupom desaťročí či storočí katastrofisticky. My sa chceme – a to je dru-

há vec, ktorú prinášame na trh, spolu s vami snažiť písať čo je pre tento svet naliehavo potrebné. **Napríklad reportáže o úcte, pomoci chorým, skôr narodeným, alebo možno komentáre o úprimnej komunikácii s deťmi aj na najpálčivejšie témy či publicistické rozhovory na témy, aby trebárs obaja spoločne rozprávali o svojich skúsenostiach zo získavania skúseností ako pomáhať iným, lebo vedeli pomôcť už v detstve seba.**

Ak prečítate toto číslo, ktoré vám predkladáme, náš zámer pochopíte v praktickej rovine. Ak nepochopíte, budeme sa snažiť dozvedieť, prečo sa stalo. Presné reflektovanie reality je vec ťažká, lebo napríklad každý človek, aj novinár v sebe nosí inštinkt drámy. A my sa čudujeme, že mnohých dramatikov ako veľkých prijímame len preto, lebo na určité obdobie uchopili moc. Režisérmi boli a sú hlavne politici, presnejšie politická moc. Za nimi často poskrývaní mecenáši.

Keď sme písali a zostavovali ti-

eto prvé premiérové noviny Slovenskí velikáni, o ktorých zďaleka netvrdíme, že sú obsahom najlepšie, naj..naj...a už grafikou veľmi žiadané.

Sme však presvedčení, že v dnešnom svete sú veľmi potrebné! Prečo? Svojim obsahom sa rozhodli hľadať a nachádzať pohľadmi, slovami a výsledkami práce osobnosti, ktorých pozitívne skúsenosti sa budeme snažiť práve ich postojmi a výsledkami ich práce ponúkať ako svetu. Ako pomoc. Ako realitu. Preto ešte raz podčiarkujeme, budeme ďalej vyhľadávať takých, ktorým v každodennom živote nechýbajú praktické prvky vlastného humanizmu pri zapalovaní svetla pravdivých faktov, ktoré nás svojou mocou (rozumej fakty) naučia reagovať na krízy a výzvy dneška a hlavne budúcnosti.

Ing. Roman Kapitán, manažér projektu Spoločnosti slovenských velikánov

Boli pri významných predeloch vývoja dejín a života vo svete

Robiť rozhovor s človekom, ktorý sa nevyhýba odpovediam na citlivé otázky vývoja spoločnosti je vždy zaujímavé a veľmi zodpovedné. **JUDr. Jozef Škultéty, prezident Spoločnosti slovenských velikánov, k takým ľuďom patrí. Tí, ktorí ho dobre poznajú vedia, že od malička sa napríklad osobne poznal s Alexandrom Dubčekom a vždy sa vo svojom živote rád obklopoval múdrymi ľuďmi.**

Čo ty na to, pán prezident, ak počuješ takú formulku na úvod rozhovoru pre internetový portál Spoločnosti slovenských velikánov?

Uvedomujem si, že nepôjde len o výber povedaného, prežitého a užitočne vykonaného spomenutými osobnosťami v čase, kedy žili. Ludovít Štúr a Milan Rastislav Štefánik dnes nemajú medzi nami, žijúcimi pamätníkov, ktorí sa vókol neho pohybovali, aby tu a teraz aj zo svojich živých pozícií tak ako cítili dotyk ich ľudskosti, človečiny, pravdy, ktorú

vlastnými životmi ponúkali svojim najbližším, svojej vlasti, ale i svetu, tlmočili súčasnému svetu svoje videnie na živo. Alexander Dubček mi dovolil od detstva pociťovať veľkú silu jeho osobnosti, ale okrem toho som tiež prežíval osobne štyri významné časové úseky, mám na mysli šesťdesiate, sedemdesiate, osemdesiate a začiatok rokov deväťdesiatych minulého storočia, počas ktorých žil a aktívne pôsobil. Okrem toho mi, našťastie, život dovoľuje stále osobne a úprimne komunikovať s jeho dlhoročnými dobrými priateľmi, profesorom Ivanom Lalahom a docentom Pavlom Pollákom, ktorí ho poznali z mnohých stránok života. Asi dar od Boha, alebo ako v úvode naznačuješ, veľká zodpovednosť za aktivity zodpovedajúce pravde osobností, ktorí sú skutočne velikánmi nášho slovenského národa na večnosť. Alexander Dubček zostal uznaným po celom svete ako reformátor, demokrat a Európan.

Rozhovorom mám ambíciu na-

črieť pod pokrievku čo sa, teda, varí v Spoločnosti slovenských velikánov pre tento dnešný svet? Prezradíš?...

Isto nie je našou ambíciou činnosťou Spoločnosti slovenských velikánov politikárčiť. Kto ma dobre pozná vie, že od prírody si veľmi vážim ľudí, ktorí majú statočné a úprimné srdce, čo sa prejavuje pozitívne aj ich životmi na tomto svete. Mnohí z nich, dnes veľká väčšina sa stávajú z dňa na deň viac otrokmi myšlienkových prúdov a členov organizácií zabezpečujúcich napríklad mediálnu popularitu a ľahký prístup k „elitám“ nového svetového (ne)poriadku. Prepáč, že si pomáhám pri odpovedi citáciou z tvojho jedného príspevku. Ale robím tak preto, lebo chcem sa vrátiť k Ludovítovi Štúrovi a Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Z ich obdobia pamätníci nežijú. Pýtam sa, kto, kedy a kde dal právo niekomu, aby si privlastňoval masy na valcovanie ich odkazov v dejinách ľudstva. Možno sa opýtaš, čo mám konkrétne na

JUDr. Jozef Škultéty, prezident Spoločnosti slovenských velikánov.

Foto: archív Sportlandia.sk

mysli. Prekrúcanie a nepoznanie faktov a súvislostí o tom, čo nazývajú mnohí dnes liberálne, pokrokové, alebo nepotrebné. Budem ešte konkrétnejší. Klame jedna radosť jednoduchých, ale úprimných ľudí z mnohých, aj tých najvyšších miest. My, z našej Spoločnosti slovenských veľikánov sa snažíme skutkami veľikánov prihovárať ich rečou a ich skutkami, lebo ide o ľudí statočných. Preverených časom. Bez vývozu našej múdrej dedovizne pre použitie na porobu našich vnúchat či pravničiat do otroctva. Nie sú to frázy. Dnešný svet ponúka rôzne falošné podoby z vlastnej vypočítavosti pre svoj prospech. Rôzne a často veľmi rafinované. My ponúkame aktivity pre spájanie sa ľudí sociálnym zmerom vo svete. Na základe poctivej práce každého z nás na sebe samom. Viem o čom hovorím. Ako právnik som sedel za volantom kamiónu a odkočíroval

milióny kilometrov od Rakúska, Nemecka či Francúzska smerom do ďalekého Ruska, až za Ural a späť. Mám za sebou v živote veľa poctivých rozhovorov s ľuďmi, ktorých si vážim na základe ich poctivej, statočnej a kvalitnej roboty, lebo tak boli vychovávaní svojimi otcami či dedami, alebo ich naučil takej práci sám život. Nič iné a nič viac nás nemotivuje v našej spoločnosti, len vytvárať široký priestor pre takých ľudí, v ktorom dostávajú svoje aktívne možnosti na podporu sociálneho zmiernu a kvality života čo najširších vrstiev všetky vekové kategórie.

Ako tomu má bežný čitateľ rozumieť?

Nemali by sme sa páčiť a podporovať takých, ktorí podporujú leňochov, vypočítavcov, falošných hráčov v dnešnom živote. Na ceste v úsilí o sociálny zmiernu

sa snažíme byť nápomocní tým ľuďom, ktorí statočne pracovali a pracujú, lebo sami nosia vo svojom srdci ľudské dobro. Preto si za čestných členov našej Spoločnosti slovenských veľikánov vyberáme takých ľudí, ktorí sú dôkazom približovanej cesty. Znova budem konkrétny a spomeniem za všetkých napríklad olympijského víťaza z Helsínk Janka Zacharu. Postavou na prvý pohľad malého, nenápadného človeka s veľkými skutkami a osobným príkladom či postojom. Dnes je moderné používať slovo – ambasádor; my použijeme aj v prípade Janka Zacharu tých praktických slov viacej. Sú nimi pracovitosť, čestnosť, osobný príklad, ale aj úcta k druhým, hlavne skôr narodeným, slušnosť a pomoc druhým z dôvodu potreby prameňov vlastného srdiečka. Isto nešírime čo len náčrt či štipku podkladov pre zlé životy druhých. Skôr im pomáhame hľadať cesty za dobrom a pokojom vlastného zdravia či skutočného bohatstva v tejto dobe.

Poznám užitočné aktivity ešte z čias života Alexandra Dubčeka, keď ty a tvoji priatelia podporovali ekonomicky z vlastných zdrojov, bez privatizácie akýchkoľvek štátnych podnikov vo vtedajšom Detskom mestečku Zlatovce životy a aktivity mnohých mladých ľudí. Vozil si počas Amerických náletov deti z niekdajšej Juhoslávie na Slovensko, len aby si vo vojnovom virvare vtedajšej doby uchovali tie nevinné detičky pozitívne ambície pre svoje ďalšie životy. Spomenúť chcem už pred položením samotnej otázky, ako dokázal práve Alexander Dubček ako politik – praktik aplikovať svoje úvahy a námety po roku 1989 do bezprostrednej praxe. Môžeš aspoň niektoré konkrétne oživiť?

Zaujímavo postavená otázka. O tom čo rozprávaš, možno napísať knihu konkrétnych skutkov. A ak máš na mysli ohlas námety Alexandra Dubčeka, aby sa „nomenklatúrny princíp“ (kritérium členstva v strane ako predpoklad pre zastávanie určitých riadiacich postov) prekonal princípom odbornosti a kvality pre výkon funkcie, odpoveď preda po rokoch poznáš! Aj dnes, ak dobre vnímaš veci vókol seba, vieš isto posúdiť. Bolonská univerzita nie náhodou udelila Alexandrovi Dubčekovi za programový prerod prechodu na pozíciu socialistu, demokrata, ktorý nadväzuje na humanistické tradície európskej politiky, čestný doktorát. Ale o tom tí múdrejší, podľa mňa isto nezabalení do plagiátov umelo povytváraných absolventov škôl vysokých, napriek celospoločenskej nepotrebe takého vzdelania, vedia všetko odčítať. Ak sú ešte takí, ktorí by to preda len radi

vedeli, lebo im taká informácia nebola našim ponovembrovým školstvom na viacerých stupňoch prístupná, stačí si dôkladne preštudovať knihu Alexander Dubček: Od totality k demokracii. Obsahuje výber prejavov, článkov a rozhovorov s človekom, ktorý ma motivoval osobnými rozhovormi, ten posledný som s ním mal niekoľko dní pred jeho smrťou, k vytvoreniu aktivít dnes totožných a obsiahnutých v programe Spoločnosti slovenských veľikánov. Dovolím si pripomenúť, že zostavovateľmi tejto hodnotnej publikácie sú Jozef Žatkuliak a Ivan Lалуha. Publikácia vyšla vo vydavateľstve VEDA, Slovenskej akadémie vied v roku 2002.

„Mladí ľudia sa musia naučiť, čo sme už my zabudli.“

Alexander Dubček vo vystúpení v česko – slovenskej televízii 6. januára 1990

Nebudem rád, ak sa náš rozhovor stane politickým plagiátom pre súčasnú slovenskú chudobu ako „odmena“ za ich pracovnú statočnosť a podvody druhých na nich páchané. Môžeš povedať verejne, že ako bude Spoločnosť slovenských veľikánov pokračovať vo svojej práci s plnením načrtnutých i zatiaľ v mnohých prípadoch nevypovedaných konkrétnych aktivitách?

Na každú ťažkú otázku existuje vždy jednoduchá, ale úprimná, priama odpoveď. Bude pokračovať tak, aká veľká bude požiadavka od našich členov, ktorí budú svojimi životmi a postojmi v praxi i vo svojom vnútri ctiť a naplňovať program, na tvorbe ktorého sa budú podieľať všetci naši členovia.

To znamená?

Ponuka seba samého pre praktickú realizáciu sociálneho zmiernu, teda života bez vojen, bez manipulácie s masami, bez korupčných afér jednotlivcov a zoskupení, bez verejných výhovoriek z celospoločenského klamstva to sú malé, drobné, ale potrebné kamienky na pozitívne posuny v našej spoločnosti tak duchovné ako aj ekonomické. Zmysel a cieľ politického snaženia Alexandra Dubčeka, aby svet občianskych, sociálnych a politických pomerov mal ľudskú tvár, ale i úprimné ľudské srdiečko zostáva pre nás ako inšpirujúca a zatiaľ nedokončená výzva hlavne pre súčasné životy.

To znamená napríklad prísť 29. augusta toho roku na Jankov Vršok na stretnutie so všetkými, ktorí sa tam rozhodli svojimi aktivitami prezentovať verejne.

Také slová sa dobre počujú. Ľudská spoločnosť sa dnes vo

svete mení. Behom niekoľkých posledných desaťročí, podľa mojej skromnej mienky k tomu prispeli hlavne peniaze, ktoré sa stali prioritné na posudzovanie kvality hodnôt. Ako sa pozeráš na túto oblasť?

Je pravda, že v mnohých prípadoch sa všetko dnes meria peniazmi. Každý statočný a poctivý výkon, neodvijajúci sa od momentálneho či minulého klamstva by mal byť ohodnotený aj adekvátnou finančnou odmenou. Pýtam sa však ako to chceme urobiť, keď my už nemáme žiadnu zodpovednosť ani na najvyšších poschodiach našej vlasti, keď dovoľujeme devastovať vlastný slovenský jazyk dokonca aj na akciách, kde si to zasluhuje napríklad z úcty k jeho veľkosti a odkazu taký vlastenec, akým bezosporu bol a je napríklad Ľudovít Štúr? My hovoríme o diplomatických protokoloch a ich ovládaní v našich verejných – právnych médiách a tí, ktorí to moderujú či komentujú neovládajú spisovnú slovenčinu. Odmena za všetko má byť adekvátna. Aj funkcia má byť odrazom múdrosti, nie vlastníctvom vysokoškolského diplomu. To čo dnes registruje súdny, poctivý človek presahuje všetky zdravé medze. Za mnohé nás začína trestať samotná príroda. Ak sa o futbale hovorí, že peniaze, ktoré sa v ňom točia spôsobujú, že hlavnou motiváciou je urvať si z nich čo najviac pre seba, možno to v ešte širšom meradle platí pre mnohé iné, aj zodpovednejšie oblasti nášho života. Preto tvrdím, že ak chceme úprimné a potrebné zmeny, začať musíme sami od seba.

Každý z nás máme svoje veľké túžby, veľké nádeje. Aké sú tie v Spoločnosti slovenských veľikánov?

Viaceré som naznačil predchádzajúcimi odpoveďami. S akou razanciou či úspešnosťou budú plnené, bude záležať na úprimnej reči srdiečok miliónov ľudí a ich postojov k potrebe či nepotrebe sociálneho zmiernu. Ak väčšina naše myšlienky nepodporí prestaneme byť potrební. Ale, myslím si, že na túto tému by bolo veľmi užitočné viesť množstvo rozhovorov. Možno hneď po skončení II. svetovej vojny také úprimné a otvorené dialógy naprieč celým svetom chýbali. Mat peniaze za nekvalitu a klamať verejne tých, ktorým sľubujeme hory – doľu, to je najkratšia cesta možno aj k zániku ľudskej civilizácie. Búrať ľudské dobro a dokonca za peniaze iných je ľahké, spájať a vytvárať pre svet užitočné hodnoty to nie je len získať slávu, ale s ňou vedieť aj užitočne pre ľudstvo na tejto planéte narábať, nie s masami manipulovať.

Zhováral sa Jozef Mazár

Veselá staroba na Jankovom Vršku

Spoločnosť slovenských veľikánov v spolupráci s hotelom Partizán Jankov Vršok pripravila projekt VESELA STAROBA. Počas 10 dňových pobytov pre aktívnych dôchodcov sa autori projektu rozhodli skôr narodeným spríjemniť starobu a zapojiť ich do zmysluplného projektu aktívnej práce a spolupráce. Ponúkajú dôchodcom aktívny podiel na organizovaní tohoto pobytu, ale zároveň aj podiel na programoch na tomto pobyte spojený s večernými posedeniami pri hudbe, na besedách i krúžkovej činnosti, ktoré budú vychádzať z priania účastníkov pobytov. „Chceme prebudiť dôchodcov k aktívnej

činnosti jesene staroby a ich zmysluplnosti svojho konania, ako neoddeliteľnej súčasti nášho spoločného života. Samozrejme, v kruhu mladých, stredných a starších generácií. Takto nás to učili naši dedovia, babky a ich rodičia vzdať úctu k tým, čo nás vychovávali, učili prvé kroky do života. V starobe podať pomocnú ruku znamená byť humanistom v praxi, realitom spájania sa pre ľudské dobro a pre pokoj na tejto planéte Zem“ - citujeme pre všetkých zo zaujímavého projektu. Viac na webovej stránke Spoločnosti slovenských veľikánov.

Vaša redakcia

Ked' prebral JUDr. Alexander Károlyi vysoké ocenenie Medzinárodného olympijského výboru za výnimočný prínos v prospech olympizmu a humanizmu v tomto hnutí, blahoželal' mu osobne prišiel i jeho dlhoročný priateľ, vo svete populárny Karel Gott, ktorý okrem svojich priateľov z oblasti hudobného sveta, nezvykol osobne chodiť blahoželat' pri akýchkoľvek iných podujatiach.

Foto: František Petrák

Svet očami človeka, ktorý si sám zaslúži úctu a obdiv

Nie je tajomstvom, že človek - osobnosť vstupuje do dejín počinom, zástojom, výsledkami svojej životnej aktivity. Ten, kto sa publicisticky zaoberá takými ľuďmi zistí, že mnohí z nich v sebe nosia okrem iných pozitívnych vlastností aj **inštinkt naliehavosti**. Významné vedecké osobnosti tvrdia, že ide najmenej o jeden z tých desiatich dôležitých inštinktov, ktoré ovplyvňujú náš pohľad na svet a osobnosti v ňom.

Ked' sa stretol prezident Spoločnosti slovenských veľikánov JUDr. Jozef Škultéty po prvý raz v živote osobne so súčasným ombudsmanom Českého olympijského výboru JUDr. Alexandrom Károlyim, mal som to šťastie byť pritom. Milo ma prekvapilo, že sa vo svete v známej reštaurácii U svätého Václava na Václavskom námestí v Prahe nerozprávali systémom my a oni, nedelili svet na tábory prajníkov a neprajníkov, nebavili sa o tom, ako vnímajú správy z médií, ani ako vnímajú pokrok. Obaja ma zaujali svojou úctou k humanizmu a svojimi počinmi dokazovať ju v praxi svojimi životmi.

O J. Škultéty som to vedel už pred týmto rozhovorom, ale o jeho „spolurodákov“, ktorý sa

tiež narodil neďaleko Uhrovcu, teda rodiska dvoch našich slovenských veľikánov – Ludovíta Štúra a Alexandra Dubčeka, o JUDr. Alexandrovi Károlyim som sa dozvedal počas svojej takmer 50 ročnej žurnalistickej dráhy len veľmi skromne. Napriek tomu, že aj podstatnou časťou života mojej maličkosti bol a zostal na večnosť šport.

Dnes je mi cťou i sviatkom a veľkou zodpovednosťou, že môžem klásť otázky JUDr. Alexandrovi Károlyimu priamo a pokúsím sa, aby to boli otázky, ktoré budú podnetom aspoň sčasti pre jeho odpovede, aby sme sa mohli dozvedieť, ako táto významná autorita zhutňuje vo svojom vnútri inováčný osobnostný potenciál.

Hned' na úvod je potrebné zdôrazniť, že ide o človeka, ktorý je v súčasnosti okrem iného ombudsmanom Českého olympijského výboru, o ktorom sa verejne, dokonca knižne vyjadril napríklad aj jeho veľmi blízky spolupracovník, bývalý predseda Českého olympijského výboru, Milan Jirásek.

Tento, dnes 83 ročný český lekár s bohatými skúsenosťami nielen z oboru ortopédie, ale aj ako športový funkcionár, napríklad v rokoch 1996 – 2012 predseda

Českého olympijského výboru, ale tiež člen predsedníctiev Zväzu lyžiarov Českej republiky a Medzinárodnej lyžiarskej federácie (FIS) okrem iného o JUDr. Alexandrovi Károlyim povedal a napísal aj toto:

„ Je to podľa môjho názoru človek, ktorý si zaslúži úctu pre svoje kvality ľudské a profesionálne, pre svoje aktívne pôsobenie v najlepších tradíciách olympizmu, preto, lebo je zaujatý znalec práva, avšak právnik celkom nepoddajný, že je veľký športový fanúšik, avšak pritom absolútny odporca unfair hry, že je milovník umenia a histórie, avšak muž veľmi praktický a dnešný, že je zábavný rozprávač, avšak vie byť veľmi pozorným poslucháčom, že je pohotový glosár, avšak jeho poznámky neobsahujú zámerne zraňujúce trnie.“

Pán doktor Károlyi, už v úvode musím našim čitateľom o vás prezradiť, že váš život bol zaujímavý aj pri futbale. Okrem iného ste boli 21 rokov predsedom disciplinárnej komisie Československého a neskôr Česko – moravského futbalového zväzu. Ako vy vnímate s odstupom rokov vzácne osobnosti našich nielen futbalových či športových dejín?

Existuje niekoľko kritérií, podľa ktorých definujeme výrazné ľudské osobnosti. Ale konkrétny a zaručený „vzorec“ samozrejme nemáme. Všeobecne uznávanou a rešpektovanou osobnosťou by mal byť človek, ktorý vo svojom živote a v činnosti, ktorú vykonával, alebo vykonáva je nielen úspešný, ale má aj ľudské kvality. S veľkou pokorou preto vnímam mimoriadne osobnosti, ich spleť a náročné životné cesty, úspechy aj prehry i odkaz, ktorý nám zanechali. A vždy boli a samozrejme aj stále sú pre mňa významnou inšpiráciou, ale i motíváciou. Som rád, že som mal v živote to šťastie, že s niektorými z nich som sa mohol osobne stretnúť a predovšetkým v oblasti športu aj spolupracovať.

Je tu však aj iná oblasť, oblasť z ožiarenia slávou a úspechmi. Je tu moc peňazí. Dnes, ba už roky predtým všade rovnaká, od biznisu až po umenie, ako sa dá v takom svete prakticky naplniť podľa vás, podstata humanizmu. Túto otázku vám kladiem aj preto, lebo som sa dozvedel, že ste boli poctení vysokým vyznamenaním Medzinárodného olympijského výboru za šírenie myšlienok humanizmu a olympizmu?

Vždy, keď mám charakterizovať humanizmus stručne a obecné, tak nemôžem nezdzorazniť, že je

to vlastne súhrn myšlienok, názorov a životných postojov, ktoré podporujú a rešpektujú dôstojnosť človeka i jeho životný štýl. Verím, že „Mňačkova moc“, ale i peniaze, sláva či úspechy, nevytlačia humanizmus na spoločenské periférium. Samozrejme sa tak nestane samovoľne, musíme ľudskosť, pomoc a pozornosť človeku neustále zdôrazňovať a predovšetkým v našom živote aj rozvíjať. Dobrým znamením je, okrem iného, skutočnosť, že i veľmi bohatí, vplyvní a úspešní ľudia humanitu aktívne a nezištne podporujú. Napríklad podporou zdravotne postihnutých, vážne nemocných, sociálne slabých, vrátane detských či seniorských domovov a podobne.

Máte zaujímavý ľudský príbeh. Ako by ste ho vy vedeli pretlmočiť v krátkosti čitateľom novín Slovenskí veľikáni?

Každý človek má do určitej miery zaujímavý ľudský príbeh. Keď ste do tejto kategórie zaradili aj ten môj, patrí sa poďakovať. Stručne ho pretlmočiť váženým čitateľom novín Slovenskí veľikáni, ale nie je z hľadiska rozsahu možné. Môžem však konštatovať, že predovšetkým v športových pozíciách v rámci Československa a Českej republiky pôsobím nepretržite 42 rokov. Za túto činnosť ma vyznamenal Medzi-

národný olympijský výbor, Český olympijský výbor, Českomoravský futbalový zväz, Trenčiansky samosprávny kraj a rodná obec Podlužany mi v roku 2010, ako prvému v histórii obce, udelila Čestné občianstvo. Pravidelne som zaradovaný do životopisnej encyklopédie významných osobností Who is Who, do Českej knihy rekordov, do encyklopédie ČR a SR Britishpedia a do Kroniky republiky. V roku 2015 mi bolo udelené Európske vyznamenanie Who is Who. Neuvádzam to preto, aby som sa pred vašimi čitateľmi pochválil, ale touto formou veľmi stručne deklaroval tých 42 rokov.

V knižke Jiřího Vejvodu pod názvom: **Život so slepou bohyňou** je knižne zaznamenaný aj váš životný príbeh z rodných Podlužian pri Bánovciach nad Bebravou do Prahy a z futbalovej brány až do disciplinárky. Čo by mohlo byť na ňom užitočné pre cesty so Spoločnosťou slovenských veľikánov?

V predchádzajúcej odpovedi som konštatoval, že každý človek má zaujímavý ľudský príbeh. Z toho môjho môžem Spoločnosťou slovenských veľikánov odovzdať osobné skúsenosti z oblasti profesionálneho športu, ale vzhľadom k fenoménu šport v rovnakej miere aj skúsenosti z najrôznejších rokovaní, stretnutí, či diskusií so zaujímavými ľuďmi nielen z prostredia športu, ale aj kultúry, umenia, práva, politiky, medicíny či psychológie.

Vý ste sa s prezidentom spomenutej spoločnosti JUDr. Jozefom Škultétyom dohodli na neformálnej spolupráci. Prečo ste to urobili, keď som sa mal možnosť z vašej spoločnosti dozvedieť, že ste enormne vyťažovaný človek?

Prezident Spoločnosti slovenských veľikánov pán JUDr. Jozef Škultéty ma veľmi konkrétne presvedčil predovšetkým o tom, že táto spoločnosť to so zameraním na myšlienky humanity, solidarity, ale i slovanstva myslí vážne a má kvalifikovanú predstavu ako šíriť odkazy myšlienok Ludovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a Alexandra Dubčeka, výnimočných dejinných veľikánov slovenskej histórie. Nemôžem vynechať ani pre mňa príjemnú skutočnosť, že L. Štúra a A. Dubčeka mám navyše celoživotne spojených i z hľadiska zanedbateľnej geografickej vzdialenosti Podlužany – Uhrovec, s mojím rodiskom.

Zaujala ma informácia, že pôsobíte aj v oblasti vzdelávania na vašej alma mater – Karlovej univerzite. Môžete o tom niečo našim čitateľom povedať? Pýtam sa na to aj preto, lebo čitateľa iste zaujme, ako vnímate súčasnú starostlivosť na úseku systémovej či systematickej komunikácie mladých ľudí s tými skôr narodenými?

Medzigeneračnú komunikáciu nie je podľa môjho názoru možné naplánovať ani organizovať. Je treba vnímať rozdielne generáčne prostredie, výchovu, skúsenosti a predovšetkým vytvárať vzájomný rešpekt medzi skôr narodenými a mladou generáciou. Napríklad aj družstvá v kolektívnych športoch vyvážené, zložené zo skúsených a mladých hráčov či hráčok, bývajú veľmi úspešné. Karlova univerzita so svojimi takmer 50 tisícami študentov a viac než 12 tisícami pedagógov a zamestnancov skutočne vytvára veľmi zaujímavý spoločenský konglomerát, ktorý sa vzájomne radí, komunikuje i podporuje, bez ohľadu na gene-

račné rozdiely. Len pre zaujímavosť dodávam, že na Karlovej univerzite v súčasnosti študuje 3,5 tisíc študentov zo Slovenska.

Dokáže súčasný právnik vidieť terajší svet očami malého žiacka?

Určite áno, a predovšetkým ho porovnávam a spájam s obdobím môjho detstva v Podlužanoch, kde som navštevoval I. stupeň základnej školy a aktívne začal hrať futbal. Navyše, pri súčasných návštevách Podlužian sa mi vybavuje množstvo konkrétnych detailov a spomienok. Všetky príjemné zážitky z detstva či z minulosti máme tendenciu idealizovať, ale vidieť terajší svet očami malého žiacka mi pomáha moja vnučka Laura, vďaka ktorej môžem porovnávať obidva svety.

S pojmom korupcie je často spájaná aj obava o život. Ako vnímate túto oblasť a keďže ste sa okrajovo dotkli v rozhovore s pánom Škultétyom aj tejto oblasti, aké miesto a akou formou by bolo prospešné túto oblasť pomáhať riešiť napríklad aj prostredníctvom činnosti Spoločnosti slovenských veľikánov?

Praktické skúsenosti v potieraní korupcie nám stále potvrdzujú, že vytesniť korupciu zo spoločnosti definitívne, nie je bohužiaľ fakticky možné i preto, že korupcia je spojená s existenciou ľudstva. To však neznamená, že by sme mali rezignovať na jej maximálnu elimináciu, ktorá v kontexte s dnešnými technickými možnosťami má veľkú príležitosť nás i v tejto oblasti posunúť dopredu. Úlohu Spoločnosti slovenských veľikánov by som videl predovšetkým v prevencii proti korupčnému prostrediu.

A čo medzinárodná spolupráca? V nej máte vo viacerých oblastiach bohaté skúsenosti...

Medzinárodná spolupráca v dnešnom globálnom svete musí byť súčasťou prakticky každodennej našej činnosti. Môžem napríklad menovať životné prostredie, zdravotníctvo, šport, vedu, priemysel, výskum a mnoho ostatných odvetví, kde sa bez medzinárodnej spolupráce nezaobídeme. Je ale príjemné konštatovať, že o medzinárodnú spoluprácu na tejto úrovni so Slovenskom a Českom majú záujem aj vyspelé štáty sveta. Navyše je to oblasť, kde by sa mala výrazne angažovať nastupujúca generácia, ktorá už musí byť odborne aj jazykovo vybavená.

O vás sa vie, že vás do veľkého sveta súčasnosti prostredníctvom prvých krokov vtiahol prakticky futbal mladých. Čo ak by sme sa pokúsili pri príležitosti 100 ročnice narodenia Alexandra Dubčeka založiť spoločne aj za vašej pomoci pod patronátom novín

Slovenských veľikánov i ďalších tu nomenovaných inštitúcií či jednotlivcov mládežnícky futbalový turnaj s medzinárodným obsadením?

Pán Alexander Dubček bol priaznivcom futbalu a mal som osobnú možnosť spoločne s ním sledovať aj medzištátne zápasy vtedajšej československej reprezentácie. Usporiadať pri príležitosti 100-ročnici jeho narodenia mládežnícky futbalový turnaj, by určite bola veľmi nekonvenčná spomienka na pána Dubčeka ako futbalového fanúšika.

Symbolická jedenásta otázka. Vaša cesta s futbalom i životom do roku 2009 je zhrnutá v oveľa širších súvislostiach prostredníctvom knižnej tvorby i širokej mediálnej publicistiky. Z nebička sa na ňu pozerá už aj váš veľký osobný priateľ, aj v Slovenskej republike stále, ba na večnosť zbožňovaný - Karel Gott. Ten nechodil spravidla blahoželať osobne pri významných milníkoch okrem svojich blízkych priateľov z oblasti hudobnej takmer nikomu. Vám však bol napríklad aj pri preberaní vášho vyznamenania od MOV. Poznal vo svete fenomenálny a zbožňovaný Kája, alebo si s vami aj zaspieval vašu najobľúbenejšiu slovenskú pieseň. Ktorá to je? A prečo práve tá?

Pán Karel Gott bol nielen vynikajúci spevák, ale i nesmierne ľudský, príjemný a empatický

človek, s veľkým spoločenským rozhľadom. Mal veľmi rád ľudí a z toho pramení aj jeho vzťah k svojim priaznivcom. Každá debata s ním bola zaujímavá, navyše podporená veľkými životnými skúsenosťami. K Slovensku mal mimoriadne kladný vzťah, tešil sa na slovenské vystúpenia a slovenské publikum. Mal rád šport a opakovane mi zdôrazňoval, že ho mrzí, že nevie hrať futbal. Preto sme si spolu futbal nezahtali a ani spolu nezaspievali. A určite nemusím dodávať, kto z nás dvoch nevedel spievať...

Hudbou a spevom nekončíme náš rozhovor náhodou. Bude ozdobou a diváckym lákadlom aj dňa 29. augusta toho roku na Jankovom Vŕšku (pravda ak nezaúraduje COVID – 19), kde vyhlásia pri príležitosti narodenia Alexandra Dubčeka budúci rok za rok Alexandra Dubčeka. Aj hudbou, ktorá je najdokonalejším typom umenia. Tou, ktorá neprezradí nikdy svoje tajomstvo. Ale napriek tomu dokáže pozitívne meniť svet.

Vám však, pán doktor Károlyi, ďakujem aj za všetkých čitateľov novín Slovenských veľikánov za vaše odpovede, lebo vy ste nimi umožnili nahliadnúť trochu viac do sveta životných súvislostí, ale aj do vašej trinástej komnaty.

Na ďalšiu spoluprácu sa teší a za odpovede ďakuje Jozef Mazár

Tu sa narodili noviny

Od roku 1983 v priestranstvách športového areálu, futbalového štadióna a Športovej haly s Haligandou (v minulosti Športhotel Tesla) v Liptovskom Hrádku písali dejiny športu pod majestátnym Kriváňom zaujímaví ľudia. Spomenuté športoviská a reštauračné zariadenie postavili občania v akcii „Z“. V roku 2006 prešla transformácia hrádockého športu z podniku Tesla na mesto Liptovský Hrádok. V roku 2012 sa mesto rozhodlo Športklub odpredať ako nadbytočný majetok. Vo verejnej obchodnej súťaži, niekoľkokrát opakovanej, vyhrala súťaž jediná ponuka. Zaujala nás nielen rekonštrukcia spomenutého zariadenia Haliganda, ale i skutočnosť, že počas rekonštrukcie sa k tomuto zaria-

deniu viaže i vznik našich novín Slovenských veľikánov. Dnes už vo vynovených priestoroch reštaurácie a v dvoch apartmánoch ponúkajú majitelia služby turistom i v minulých storočiach prostredníctvom príznačnej ľudskej dobrosrdečnosti a slovenskej pohostinnosti. Verme, že sa tam raz objaví aj história tvorcov nielen slovenských športových dejín.

Text a foto: Jozef Mazár

JUDr. Alexander Károlyi

Keď mesiac hviezdčky zažína...

Nádherné texty, ešte krajšie sestry Lenka a Evka Bacmaňákové, navyše zdobené ich vlastnými hlasivkami s ľudovou piesňou – žiarivá a radostná to ozdoba každého vystúpenia, na ktoré prijali pozvanie. Už tradične prichádzajú aj na Jankov Vršok 29. augusta, kde sa snúbi radosť so skromnosťou a solidarita s ústretovosťou. Kde môj, tvoj, náš rodný kraj chce slovom a hudbou striednosť, odolnosť, ale i odbornosť a nadhľad či vytrvalosť slovenských veľikánov obohatiť ich svojský pozdrav z Oščadnice.

Vo chvíli, kedy v rukách oboch skvelých speváčok, za tajomných, ladvých a temperamentných tónov z heligóniek, neše-

tria potleskom ani tí najmenej temperamentní návštevníci tejto každoročne milej udalosti. Prvá zobrala do rúk heligónku, vtedy iba dvanásťročná Lenka. Neskôr sa k nej pridala aj sestra Evka, aby obe vytvorili krásne duo, ktorému už tleskali návštevníci ich nádherných vystúpení aj v Chorvátsku, Srbsku, Nemecku, Turecku, ba i za morom v Mexiku a ďalších krajinách nášho širého sveta. Samozrejme, i toho nám veľmi blízkeho, napríklad Česka, Poľska či Rakúska.

Keď mesiac hviezdčky zažína aj takto jedná nádherná pieseň v ich podaní začína. Krásne melódie, nádherné úsmevy, radosť, prejavy lásky k životu a návratov aj do minulosti.

Vraj, láska je duo, nikdy nie sólo. Ak jeden z hlasov slabne, krása spevu sa stráca. Akí to len zvláštni ľudia sú, všetci dohromady, ktorí svoju minulosť slovenskú a slovenskú, teda rodnú, svojimi životmi nectia, nenávidia, prítomnosťou opovrhujú a budúcnosť je im ľahostajná.

Zdediť po dedovi a šíriť svetom dávať na známosť, že tá kráska sa v Oščadnici už pred stáročiami šírila, tam pod masívom Veľkej Rače, najvyššieho vrchu Kysuckých Beskyd i celého regiónu Kysuce sestram Bacmaňákovým aj stará mama gény na krásny spev zanechala, znamená byť hrdý na domov, svoju rodinu, vlasť! A opravdivo, skutočne mi-

Sestry Lenka a Evka Bacmaňákové

lovať vlasť môže len ten, kto cíti, že korene jeho bytosti sú zapustené v milovanej pôde, prírode, odkazoch dedovizne.

Aj o tom bývajú slová vážne, ale i veselé, hlavne pravdivé tak počas Dňa Spoločnosti slovenských veľikánov na Jankovom Vršku, ale i v odraze ich každodenných aktivít.

Verme, aj tohoročný 29. august, (pravda ak ho COVID 19 nezme-ní na deň výstrahy a života odde-lene, v rodinách), bude symbolom toho, čo je obsahom týchto riadkov nielen na uvažovanie, ale i naše každodenné konanie. Alebo sa mýlim?...

Autor: Peter Ondavský
Foto: mykysuce.sme.sk

Milan Rastislav Štefánik – jeden z troch veľikánov slovenského národa

Za každou pietou, každou spomienkou, každou oslavou je človek. Milan Rastislav Štefánik si v Spoločnosti slovenských veľikánov prostredníctvom našich aktivít aj počas dní všedných, nielen dní sviatočných zaslужuje právom mimoriadnu pozornosť.

Zaujímavý názor v tomto smere vyslovili pri príležitosti tohoročných osláv 140. výročia narodenia generála Milana Rastislava Štefánika, konkrétne v Košariskách aj predstavitelia súčasnej politickej moci našej Slovenskej republiky. Rôznorodo, často odvolávajú sa na Štefánikove vý-roky. Jedným z takých je aj:

“Národu sa nedáva, len žobrákovi, národu sa treba obetovať.”

Čo to pre nás má znamenať? Okrem iného aj to, že človek je všade – a my, v našej Spoločnosti slovenských veľikánov sa snažíme cítiť človeka – brata v každom človeku, aj správať sa k nemu ak je akejkol'vek národnosti. Ale náš vlastný národ, ná-

rod slovenský, nám aj v odkaze Slovanov musí mi byť najmilší. Ako a čím? Vlastnými návratmi k čestnosti, poctivosti, pracovitosti i vzdelaniu. Bez verejných, bezočivých vlastných podvodov. Prostredníctvom čestnej a úprimnej úcty k druhému už skutkom vlastným a rešpektovaním napríklad aj takej „malíčkosti“, akou je bežné používanie ľudozvučnej reči slovenskej aj v oficiálnych vystúpeniach prostredníctvom verejno – právnych médií. Táto, na prvý pohľad, maličkosť, nás nestojí žiadne peniaze. Len reč vlastného srdca a jeho súzvuk v našich slovách a našim konaním.

Dôstojné je klásť veniec k mohyle Milana Rastislava Štefánika s takým presvedčením, ktoré realizujeme vlastnými praktickými každodennými výstupmi v praxi.

Hoci je na Slovensku Milan Rastislav Štefánik vnímaný ako národný hrdina a jeho osobnosť sa teší rešpektu aj v ďalších európskych krajinách, našou povinnosťou už z hlbok-

kej úcty a vd'aky by mala byť naša vlastná pravda k sebe samým.

Prečo takto píšeme? **Opierame sa o postoje a stanoviská napríklad historikov. Jeden z nich, Michal Kšiňan z Historického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV) prostredníctvom TASR pre širokú verejnosť okrem iného uviedol:**

„Cenia si ho vo svete (rozumej M.R. Štefánika – pozn. autora) pre rovnaké veci ako my na Slovensku. Romantický život, závratná kariéra a mimoriadne rýchly spoločenský vzostup potvrdzujú, že to bol mimoriadne šikovný človek, ktorý mal široký rozhľad a obrovské množstvo záujmov.“

Taký citát nemôžeme a nesmieme vnímať s porozumením len ako frázu. Za týmito slovami je živý človek. Ani film, ani ľudská dráma nevznikajú bez pravdy v konkrétnych životoch. Tí, ktorí sa na odbornej úrovni životom M. R. Štefánika zaoberajú desaťročia na základe prebádaného a časom prevereného tvrdia, on cítil tiež zásady československej vzájomnosti životnými postojmi a prvkami, ktoré vtedajší pokrokový svet neodcudzoval, naopak vítal.

Samozrejme, Štefánik bol, je a zostane najviac spätý s Francúzskom, kde prežil dosť podstatnú časť svojho života. Historické dôkazy potvrdzujú – s prestáv-

kami 15 rokov. Pricestoval tam v novembri 1904 po svojej promócií a v roku 1912 získal francúzske štátne občianstvo. Je o ňom dostatočne známe i to, že rovnako bol zakorenený aj v Taliansku. Taliansko sa často s jeho menom a priezviskom spomína i preto, lebo práve odtiaľ pochádzala jeho snúbenica Giuliana Benzoniová.

Kto vie, ako poznajú M.R. Štefánika bežní Taliani či Francúzi?

Ale malo by nás oveľa viac zaujímať, ako ho poznáme a ako sme mu blízki my, Slováci, našimi vlastnými skutkami?!

O Štefánikovi môžeme hovoriť právom aj ako o diplomatovi. Hlavne z dôvodu, že ak sa dostaneme do okruhu diplomatov, vojakov či do univerzitného prostredia, tam si Štefánika veľmi vážia. Najmä v Taliansku a Francúzsku, ale do istej miery aj v Rusku. Tieto otázky a túto publicistiku nechajme na odborníkov, hoci sú názory práve z tejto oblasti naňho rozpoltené pre jeho účasť na sibírskej misii, kde sa postavil proti boľševikom. Ale aj v tejto krajine sú historici, ktorí sa oňho zaujímajú. I o tom sa dnes hovorí v našich slovenských médiách častejšie ako inokedy slovami historikov.

Skúsme prostredníctvom spravodajstva TASR uverejneného aj v iných médiách znova chvíľku citovať historika Michala Kšiňana:

„Roky vysokoškolského štúdia (1989 – 1904) strávil Štefánik v Prahe, kde sa stretol aj s Tomášom G. Masarykom, s ktorým neskôr spolupracoval pri zakladaní Československej republiky. Hneď po ukončení štúdia (promoval 12. októbra 1904) vycestoval do Francúzska, aby veľmi rozšíril francúzsko – československú oblasť vzťahov. Iste sa pritom nedajú vylúčiť ani jeho osobné životné ciele a postupy. Platí pravda, doslova zrástol s tamajším prostredím.“

Ako astronóm podnikal početné expedície, napríklad za pozorovaním zatmenia Slnka, keďže ako vedec skúmal slnečné žiarenie. Svoje vedecké bádanie majstrovsky nedokončil, tvrdia podaktorí historici. Vystúpil na Mont Blanc, navštívil Španielsko, neskôr dokonca aj Turkestan a tiež Alžírsko, Tunisko, Brazíliu či Tahiti. Dôležitú diplomatickú misiu už ako zástupca francúzskej vlády absolvoval v roku 1913 v Ekvádore. Francúzsko chcelo vybudovať sústavu meteorologických staníc a telegrafnú sieť vo svojich kolóniách. Štefánik získal súhlas ekvádorskej vlády a vyslúžil si v roku 1914 za tento úspech na návrh ministerstva námorníctva kríž Rytiera čestnej légie.

Počas prvej svetovej vojny v roku 1915 pôsobil na srbskom fronte. Neskôr získaval dobrovoľníkov do československých légii v Rumunsku, Rusku, dokonca aj v Spojených štátoch (pokračovanie na strane 8)

Ako som sa dostal k Dňom slovenských velikánov

Ako som sa dostal k Dňom slovenských velikánov? Príčinu určite treba hľadať v mojom záujme o Slovensko, históriu, ľudovú, dychoвую, zábavovú hudbu a kultúru ako takú. Toto nosím od detstva vo svojom srdiečku. S ľuďmi, ktorí sú tej istej krvnej skupiny. Hlavne zároveň úprimní k sebe i druhým. Mnoho rokov som sa venoval z uvedených dôvodov aj tvorbe rôznych textov, zábave formou humor- ných pásiem, ako aj reportážam a spravodajským výstupom pre rôzne médiá.

V rámci týchto aktivít som mal možnosť zúčastniť sa rôznych podujatí v rámci celého okresu i mimo neho. Z tých väčších akcií spomeniem napríklad Bánovský Mňamfest, festivaly dycho- viiek v Hradišti, Partizánskom, Ostraticiach či Dubničke, Gala- večery v Hlohovci, Starej Turej, Novom Meste nad Váhom, pravidelné okresné stretnutia JDS Sami sebe a iné. Okrem toho to však bolo aj nespočetné množ- stvo podujatí na obecnej úrovni alebo na úrovni spoločenských organizácií – výročné schôdze, rôzne posedenia a pod. Tiež som sa pomaly, ale isto začal zapájať

aj do organizácie menších, do slova a do písmena dedinských akcií formou vystúpení, stava- nia stanov, aktivít pri športových súťažiach v rámci MDD a iných pomocných prác.

Časom som však začal uvažovať aj o organizácii akéhosi festivalu súvisiaceho práve s ľudovou a zábavovou hudbou. K tomuto žánru ma nasmeroval predovšetkým zábavný štýl skupiny Senzus, ktorým sa táto kapela prezentovala za čias Dušana Hergotta a ktorý pred viac ako dvomi rokmi oprášili jeho rodinní príslušníci z kapely Hergottovci, ktorá tento rok na našej akcii aj vystúpi.

S mojím záujmom som v rámci účasti na podujatiach nadväzoval nové a nové kontakty, budoval vzťahy a priateľstvá. Až som nakoniec prišiel na to, že by bolo čo ponúknuť ľuďom hladným práve po takejto muzike, prípadne humorom hovorenom slove. Len akurát bolo treba nájsť aj ďalších ľudí ochotných spolupracovať práve na takomto druhu zábavy. Prišli ani neviem ako, aj takí ľudia. Dobráci. Nadšenci pomáhať krásne, dobru, úprim-

nosti, ale i slabším. Raz som sa dal na jednom podujatí náhodou dal do reči s Jožkom Škultéty, ktorý mi okrem iného oznámil, že čosi podobné plánuje uskutočniť na Jankovom vršku pri hoteli Partizán. A keď povedal, že by malo ísť o akciu spojenú so slovanstvom a slovenskými veli- kánmi, hneď som si aj spomenul na môj záujem o históriu, ako aj na moju prvú maturitnú otázku z dejepisu týkajúcu sa vzniku prvého Československého štátu. Práve tu zohrával dôležitú úlohu jeden z týchto velikánov – Milan Rastislav Štefánik.

A čo sa týka slovanstva, tiež som uznal, že v časoch, kedy to mnohých zvädza k orientácii na západ

(predovšetkým USA), je určite pre nás Slovákov prínosnejšie aj na základe historických súvislos- tí orientovať sa viac na východ, prípadne juh a kvitujem aj prí- padné zjednotenie Slovanov.

No a samozrejme, on uznal, že by som mu mal čo dať aj v ob- lasti kultúry a účinkujúcich. Na- koniec sme dospeli k tomu, že sa pokúsime o spoluprácu. Nebol som zakladateľom týchto sláv- ností. Zúčastnil som sa druhého ročníka, no a počas tretieho sme do toho išli už naozaj naplno. Podobne tomu bude aj tento rok, kedy sa uskutoční už štvrtý roč- ník. Musím povedať, že každá akcia, ktorej sa zúčastním, nech má akékoľvek zameranie, mi

niečo dáva. Po odchode, resp. ukončení vždy minimálne sám pre seba zhodnotím, čo mi do- tyčné podujatie dalo, aké mám z neho pocity, čo sa mi tam po- zdávalo, z čoho si možno zobrať nejaký príklad, ale aj negatíva, čo tam naopak nejakým spôsobom pokrívkaľo, prípadne chýbalo a ako by sa to dalo urobiť lepšie. Toto praktizujem už roky a teraz, keď mám možnosť byť spoluor- ganizátorom takejto veľkej ak- cie, vidím, že naozaj to stojí zato. Či už v rovine prinášania nových pozitív, alebo v rovine eliminova- nia negatív. Spokojnosť návštevní- kov a účinkujúcich je znakom toho, že sa to naozaj darí.

Marek Kasala

Vyspovedali sme...

V rámci akcie Dni slovenských velikánov už po druhý raz vy- stúpia členovia folklórnej spe- váckej skupiny (FSS) Komňackí mládenci z Komjatíc. Pri tejto príležitosti sme ich vedúcemu **Dr. Ludovítovi Galbavému** polo- žili niekoľko otázok.

Mohli by ste v krátkosti pred- stavať svoju skupinu? „FSS Komňackí mládenci vznikla v roku 2017 na jeseň. Bolo to spontánne po rozhodnutí všet- kých mužov odčleniť sa po na- hratí spoločného CD nosiča od speváckej skupiny Vrbina. Od au- gusta roku 2017 sa začala muž- ská spevácka skupina samostatne pripravovať na svoje vystúpenia pod vedením Dr. Ludovíta Gal- bavého PhD, vedením spevu Pe- tra Slobodníka a vedením hud- by Petra Nosiana, ktorý pozval heligonkárov Alenu Banášovú, Ivetu Dobiašovú a často nám po- máha aj Karol Tužinský. Cieľom skupiny je spievať nielen komja- tické pesničky, ktoré sa spievali v hajlochoch pri vínku, večer na

priedomí, svadbách a krstínach ale spievať aj pesničky, ktoré chcú ľudia nielen počuť, ale aj spievať spolu so skupinou. Svoje vystúpenia pripravujeme nielen na akcie organizované obcou, ale aj vystupujeme v okolitých obciach, okresov a krajov. Názov skupiny je nielen podľa pesničky Komňackí mládenci došív vám lós, ale najmä preto, že väčšinou spievajú pesničky, ktoré spievali ich dedovia a otcovia v čase, keď boli mládenkami, a tak chceme zachovať dedičstvo našich pred- kov pre ďalšie generácie. V roku 2019 sme vydali prvé CD a krsti- la nám ho jedna z najlepších he- ligonkárov Vlasta Mudriková s naším starostom Petrom Hlava- tým a tento rok znovu vydávame ďalšie CD s názvom Komjacký kostolík.“

Vystupujete na Jankovom vrš- ku radi? Ak áno, prečo? „Na Jankovom vršku FSS Komňackí mládenci prvý krát vystupovali v roku 2019 a veľmi radi sme sa znovu vrátili nakoľko je to akcia

veľmi dobre zabezpečená orga- nizátormi, za čo im patrí veľké poďakovanie a je tu veľmi dobrá atmosféra pri tak významnej udalosti, ako je spomienka na významných Slovanov, ako boli Ludovít Štúr, Milan Rastislav Štefánik a Alexander Dubček.“

Aký je Váš vzťah k sloven- ským velikánom a slovanstvu? „Ludovít Štúr nám dal spisovný slovenský jazyk, Milan Rastislav Štefánik značnou mierou prispel ku vzniku Československa, kde sme si tento rok pripomenuli vý- znamné výročie jeho narodenia a Alexander Dubček bol význa- mnou osobnosťou v roku 1968, kde presadzoval socializmus s ľud- skou tvárou ako aj v roku 1989, kedy vznikala nová demokracia a on prispel k zmene režimu, stal predsedom federálneho zhro- maždenia. Je potrebné si to pri- pomínať a nezabudnúť na týchto slovenských velikánov, hlavne pre mladé generácie.“

Marek Kasala

Dňa 29. augusta toho roku by sa na Jankovom vršku počas osláv Dni slovenských velikánov mala znova predstaviť i hudobná skupina Progres z Prievidze. Už dnes sa na jej vystúpenie tešia viacerí jej milovníci.

Foto: archív Spoločnosti slovenských velikánov

Po stratách hľadania. Prečo?

Slovenský mediálny trh sa veľmi nezaobrá otázkami, že každý ľudský život, alebo ešte lepšie a presnejšie, každý rok ľudského života je k nezaplateniu. Alebo, žeby platilo: zamerat' sa len na počet tých najviac šťastných? Aj v tejto otázke sú skryté myšlienky vydávania novín, ktoré sa rozhodli dávať na váhy obe pozície - humanistickú i utilitárnu, teda prospechársku, pozerajúcu na zisk, uprednostňujúcu úžitok. A viete prečo? Zatiaľ také médium, ktoré by sa snažilo hľadať a podporovať sociálny zmier na tejto planéte pre širokú laickú verejnosť chýbajú. Aj tam niekde začínali životné postoje Alexandra Dubčeka, keď on sám začínal so svojou rodinou zaujímavé a nevšedné cesty svetom.

Lev Starew

Komniatickí mládenci s Marekom Kasalom (na snímke štvrtý zľava)

Milan Rastislav Štefánik – jeden z troch velikánov slovenského národa

(pokračovanie zo strany 6)

amerických. Napokon je známe jeho dobrodružné putovanie po Rusku od novembra 1918 do januára 1919.

„Štefánik bol francúzsky občan, logicky sa teda angažoval v presadzovaní francúzskych záujmov vo svete. Takisto mal rád Taliansko. Pri vzniku nového štátu, samozrejme, už presadzoval najmä československé záujmy a usiloval sa ich spojiť so záujmami francúzskymi či ruskými,“ zhodnotil Štefánikovu osobnosť historik.

Možno však tiež spomenúť späť Štefánika s Pezinkom a Modrou, respektíve malokarpatským regiónom, napokon na severe Malých Karpát leží aj jeho rodisko Košariská a tiež Bradlo. Z Modry pochádzal Štefánikov spolupracovník Ferdinand Píseký, ktorý spoločne s ním organizoval vznik légii. S Pezinkom zasa Štefánika spájala rodina Zigmundíkovcov, ktorú často navštevoval – Žigmund Zigmundík bol Štefánikov priateľ, spolužiak zo štúdií a rovesník, jeho otec Ján Zigmundík bol miestny učiteľ, vedec a po vzniku Československej republiky školský inšpektor.

Všade, kde prišiel, si Štefánik získal rešpekt. „Jeho kariéra je výnimočná a očarujúca ako celý jeho život.“

Ale rovnako dajme slovo aj prezidentovi Spoločnosti slovenských velikánov JUDr. Jozefovi Škultétymu:

„Je nám cťou i veľkou povinnosťou hľadať ďalšie prednosti a potreby ako šíriť svetom pozitíva a prínosy M.R.Štefánika pre dnešný svet. Na rozdiel od neho sú medzi nami dnes velikáni, ktorí dávajú druhým pocítiť svoju nafúkanosťou či pýchou svoju veľkosť. Osobne radím M.R.Štefánika medzi takých, ktorý svojou komunikáciou a otvorenosťou sa či už vo Francúzsku, ale aj inde snažil každému, s kým komunikoval dávať pocit jeho vlastnej veľkosti. Tým bol a zostal sám on velikánom na večnosť. Tak isto ako tomu bolo aj v prípade Ľudovíta Štúra, alebo Alexandra Dubčeka. Každý z nich bol iný, lebo niet na svete dvoch rovnakých ľudí. Ale každý z nich pre svoje ľudské prednosti i ľudskú múdrosť a česťnosť zostali významnými osobnosťami pre Slovensko, Európu a svet. Takých politikov by sme potrebovali čo najviac aj dnes.“

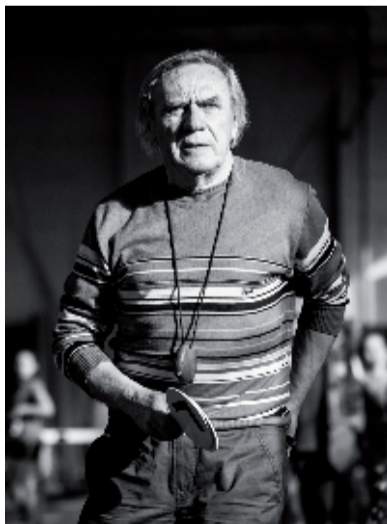

Skloňujme každý deň postojmi a prácou pokoj v srdci a mier na planéte Zem!

Prostredníctvom webovej stránky, ale i zo stretnutí s niektorými členmi Spoločnosti slovenských velikánov sa stále viac dozvedám, zoznamujem o aktivitách tejto, podľa mojej mienky potrebnej organizácie, o jej činnosti, obsahu a cieľoch. Som inšpiratívne naklonený a pozitívne orientovaný takou žiadúcou aktivitou. Moje presvedčenie o potrebe zvlášť osvetovo-vzdelávacieho významu je práca ľudí v Spoločnosti slovenských velikánov výrazom úprimného vlastenectva v dobe, kedy sme svedkami mnohokrát aj nehorázneho falšovania dejín nielen vo viacerých slovenských zapredaných médiách, ale aj u viacerých parlamentných politikov, či podaktorých pseudohistorikov. Domnievam sa, že v činnosti už meno a priezvisko ambasadora

tohto zoskupenia, olympijského víťaza Janka Zacharu a jeho celý život sa stanú veľkou motiváciou pre mnohých pozitívne zmýšľajúcich ľudí, aby zapáli aj ďalších nielen z oblasti tak profesionálneho, ako aj amatérskeho športu, ale aj iných, mám na mysli oblasť kultúry, školstva, vedy, ale i ďalších nespomenutých, aby svojimi skúsenosťami obohatili doteraz približovaný obsah konkrétnych činov v tejto organizácii. Zaujímavé budú postoje a konkrétne skutky mládeže, ale aj celej verejnosti na život, dielo, odkazy, význam cieľov našich aj históriou preverených skutočných národných slovenských velikánov. Je to zaujímavý, určite dobrý spôsob ako sa hlavne mladým ľuďom nefalšovane, pravdivo, zmysluplne, výchovne prichovoriť. Je to spôsob ako kon-

frontovať, redukovať, eliminovať ponuku viacerých trhových slovenských spoločností aj v oblasti lacného súčasného výberu takzvaných celebrit, ale najmä rôznych historických aj súčas-

Juraj Benčík v úlohe rozhodcu na Žiackej chodeckej lige

ných dezinformácií o vývoji národa a našich úprimných vlasteneckých záujmov.

V súčasnej zmätočnej celospoločenskej polarizácii, kde sa, žiaľ, často objavujú lži, nepravdy, manipulácie, umelo vytvárané nepriateľstvo dokonca i k našim historicky blízkym národom je vznik a činnosť takej organizácie akou Spoločnosť slovenských velikánov zároveň praktickou úvahou, či by nemala byť táto organizácia výberovou aktivitou v prospech pravdy a národa. Prečo? Nepripisujme hrdé meno napríklad územiu, piadi zeme, na ktorej žijeme a bývame. Ved' tí, ktorých väčšina z nás ctí ako vlastencov, nosili svoju vlasť v srdci. A znova: Prečo to múdre, ktorí už dávno na verejnosti povedali iné zdôrazňujem? Najkrajšie, najpotrebnejšie, naj-

väčšie činy nepochádzajú iba z bystrosti umu, ale prevažne zo šľachetnosti srdca.

Tieto riadky píšem a adresujem všetkým, ktorí sa budú zoznamovať postupne s aktivitami Spoločnosti slovenských velikánov aj preto, lebo predpokladám práve mnohí z takých ich obohatia o vlastné konkrétne činy, aby do terajšie pozitívne výstupy, ktoré táto Spoločnosť slovenských velikánov rozbehla, košateli a rozšírovali sa nielen v slovenskom národe, ale naprieč krajom nás, Slovanov!

A na záver môjho postoja, vnímania, uvažovania? Skúsme v praxi konkretizovať výzvu po sile spájania sa všetkých za ľudské dobro a mier, pokoj na celej našej planéte Zem. Čo vy na to?

Juraj Benčík